

[Jørgen Gram.]

kaldes lille, men naar man betragter de vedvarende mægtige Dønninger, som Spørgsmaalet har rejst, maa det kaldes stort. Det er delvis et Principspørgsmaal, og for de fleste i Sønderjylland kan det sammendrages i dette: Skal den danske Stat vedblive være forpligtet til at holde Tyskheden i Live i den kommunale Skole? Og det besvares med Nej — ogsaa af mig, hvorimod jeg intet har imod, at Tyskheden er der eller bliver der, naar der ligger nogen personlig Vilje og Indsats bag.

Det danske Folk har Ret og Pligt til gennem Rigsdagen at træffe Afgørelse, men en Ordning, der gaar paa tværs af saa overvældende Dele af den sønderjyske Befolkning, som Tilfældet er, vil ikke danne Grundlag for en rolig Udvikling og gensidig fordrageligt Naboforhold mellem Tyske og Danske i Sønderjylland.

Jeg tror paa og ved, at mange Tyske vil godt og gerne nu lade deres Børn undervise i den danske Folkeskole, og jeg giver ikke det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen Ret i, at naar der er tyske Børn til Stede i en Klasse, saa staa Læreren ufrigt. Vi har altid over hele Sønderjylland haft Børn fra tysksindede Hjem i danske Klasser paa Steder, hvor der ikke var tilstrækkelig mange Børn i vedkommende Skolekreds til, at der kunde oprettes en tysk Klasse. Det har, saa vidt mig bekendt, ikke nogetsteds forvoldt den danske Lærer Besvær, at han ikke kunde undervise i en 100 pCt. dansk Skole. Alle danske Lærere, ogsaa i saadanne Skoler, maa naturligvis have en ren dansk Linie.

Jeg skal ikke komme dybere ind paa Spørgsmaalet til Sydslesvig, blot sige, at jeg gerne i Udvalget vil have Sydslesvigernes Udtalelser at se, saa man bliver fuldt ud orienteret om deres Stilling. Men det er sikkert saadan, at den Ordning, som vi indfører nu, drager ikke automatisk en tilsvarende Ordning med sig dernede; det har det aldrig gjort før og vil sikkert heller ikke gøre det fremefter. Men hvis det meget uønskelige for Danske i Sydslesvig og for Danmark skulde ske, at de mange Flygtninge i Sydslesvig faar Lov til at bosætte sig dér, og Grænsen bliver, hvor den er, saa vil vi ved Bibeholdelsen af tyske kommunale Skoler i det danske Nordslesvig lave en Trappetige til Benyttelse af eventuelt indtrængende fremmed Tyskhed, som vi ikke kan være tjent med. Derfor maa det ikke ske.

Jeg vil haabe, ligesom der fra anden Side er udtalt Ønske om, at man gennem

redelig Drøftelse i Udvalget snarest muligt maa finde frem til en god Ordning, der skaber Ro om Spørgsmaalet med Ret og Billighed til alle Sider og samler et stort Flertal, saaledes som det tidligere har været Tilfældet i nationale Spørgsmaal.

I Betænkningen har saavel det ærede Medlem Hr. Christmas Møller som det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen bestemt erklæret, at til 1. November maa hele Spørgsmaalet være løst. Man kan vel saa haabe, at der ved Udvalgsbehandling i Mellemtiden maa kunne naas større Tilslutning til den endelige Ordning. Og med Bevarelse af den store Tilslutning i Danmark saavel som i Sønderjylland kommer man vel nok over denne Udsættelse af Spørgsmaalets Afgørelse, selv om jeg helst vilde have undgaaet den. Jeg ser den større Tilslutning som et absolut Plus, der er et Offer værd.

Christmas Møller: Jeg tror ikke, det fremmer det Formaal, man stræber imod, nemlig en Enighed i Udvalget senere om denne Sag, at optage en Diskussion om mange af de Spørgsmaal, det ærede Medlem Hr. Jørgen Gram rejste. Jeg vil i hvert Fald afstaa derfra.

Undervisningsministeren (Hartling): Idet jeg takker det ærede Udvalg for dets Arbejde, skal jeg meddele, at jeg kan tiltræde den Ændring, Udvalgsflertallet foreslaar om en Forlængelse af Loven til senest den 1. November d. A. Denne Forlængelse er begrundet med, at saafremt Behandlingen af Skoleordningen i Sønderjylland ikke kan færdiggøres den 1. Juli, vil det være meget uheldigt at have denne Dato som Grænse, og jeg er kommet til den Overbevisning, at vi næppe kan blive færdig til denne Dato. Endvidere maa jeg sige, at hvis man kan naa et Resultat i Udvalget, der fører til Enighed, hvad jeg fra første Stund har lagt overordentlig Vægt paa, er der ingen, der siger, at det behøver at trække ud. Hertil kommer, hvad jeg lægger megen Vægt paa, at der i Udvalget er Enighed om, at Arbejdet med denne Sag skal være sluttet og Betænkning udarbejdet senest inden Udgangen af September dette Aar. Det betyder, at Rigsdagen senest i Begyndelsen af den nye Samling skal tage Stilling og træffe en endelig Afgørelse angaaende de sønderjyske Skoleforhold.

Jeg har ikke opgivet Haabet om, at det skal kunne lykkes at naa til en større Enighed og helst fuld Enighed. Skulde det ske, saa vil denne Forlængelse, som drejer